

ROLNIK

Nr. 11

DODATEK POŚWIĘCONY SPRAWOM ROLNICZYM ORGAN T.R.P.

Rok III

KOMUNIKATY T.R.P.

Komunikat 80

Z dniem 1 marca br. wprowadziło Ministerstwo Komunikacji 20% zniżkę taryfy na przewóz zwierząt rzeźnych do Warszawy.

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze zwraca na powyższe uwagę tych powiatów w szczególności, które rozpoczęły wysyłkę do Warszawy na rachunek Kasy Targowej.

Komunikat Nr. 81

W dniach 26 i 27 lutego br. odbyło się w Warszawie doroczne zebranie Rady Związku Izb i Organizacji Rolniczych R. P. Rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie z działalności Związku i sprawozdanie rachunkowe, uchwaliła budżet Związku na rok 1955/56 oraz omówiła program prac Związku na rok następny. Wobec ustąpienia po trzyletniej kadencji Komitetu Związku, Rada wybrała nowy Komitet, w skład którego wszedł z Pomorza prezes PTR. p. Czarliński. Prócz prezesa, z ramienia PTR. na zebraniu tem byli obecni prezes TRP. w Nowemście p. poseł Serożyński i p. Dr Zakrzewski. Po wyborach nastąpiły długie obrady gospodarcze.

Komunikat Nr. 82

W dniu 27 lutego br. w godzinach wieczornych odbyło się w Warszawie Walne Zgromadzenie delegatów wszystkich dobrowolnych organizacji ogólnie - rolniczych całej Polski, celem utworzenia Sekcji dobrowolnych organizacji ogólnie - rolniczych Związku Izb i Organizacji Rolniczych. Pomorze reprezentowane było przez prezesa PTR. p. Czarlińskiego, p. posła Serożyńskiego i dyrektora P. T. R. p. Dr Zakrzewskiego. Walne Zgromadzenie wybrało Zarząd Sekcji w składzie 5-ciu osób i to: p. Kleńczyński z Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego, jako prezes, prezes PTR. p. Czarliński — jako reprezentant Polski Zachodniej, p. Taurugiński — przedstawiciel województw wileńskiego i nowogrodzkiego, p. Długosz — delegat

województw centralnych i wschodnich i p. Potworowski — reprezentant Małopolski.

Komunikat Nr. 85

W dniu 1 marca br. odbyło się w Warszawie Walne Zgromadzenie Związku Eksporterów Zboża R. P., na którym z ramienia PTR. obecni byli pp. prezes Czarliński i dyr. Dr Zakrzewski. Walne Zgromadzenie przyjęło do wiadomości sprawozdanie z działalności Związku oraz sprawozdanie rachunkowe i wybrało nowych członków Zarządu w miejsce ustępujących. Ponadto Zgromadzenie obniżyło opłaty za świadectwa wywozowe zbóż, wydawane przez Związek. W końcu omówiono szereg spraw gospodarczych, związanych z polityką zbożową.

Komunikat Nr. 84

W dniu 15 marca br. w Warszawie odbyło się posiedzenie Podkomisji obrotu wewnętrznego zwierzętami rzeźnymi przy Związku Izb i Organizacji Rolniczych R. P., w którym z Pomorza wziął udział p. Dr Zakrzewski, dyrektor P. T. R.

Podkomisja omówiła i ustaliła swe stanowisko w sprawie zaprojektowanego przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu rozporządzenia o nadzorczych komisjach targowiskowych. — Komisja stanęła na stanowisku, iż formy nadzorcze winny być jaknajbardziej proste, żeby nie pociągały za sobą wysokich kosztów, cały zaś wysiłek powinien pójść w kierunku obniżenia możliwie największego opłat targowiskowych.

Komunikat Nr. 85

W dniu 25 marca br. odbyło się w Toruniu w lokalu PTR. zebranie Zarządu Sekcji Osadniczej PTR., w celu dopełnienia zadań organizacyjnych i załatwienia szeregu spraw gospodarczych. W szczególności Zarząd Sekcji wystąpił z szeregiem wniosków do Mini-

sterstwa Skarbu i Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawach finansowo-osadniczych i innych gospodarczych, dotyczących osadnictwa. Pozatem Zarząd rozważył sprawę opieki fachowej instruktorów osadniczych Izby Rolniczej, dochodząc do wniosku konieczności rozszerzenia opieki fachowej. Wreszcie ustalono termin zebrania Rady Osadniczej P. T. R. na dzień 19 maja b. r. i to w Laskowicach. Po obradach Rada Osadnicza zwiedzi szereg osiedli osadniczych powiatu świeckiego i przyglądnie się zbliżeniu pracy instruktorów i postępowi gospodarzemu osad z najnowszej parcelacji.

Komunikat Nr. 86

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze będąc w posiadaniu wstępnych, obserwacyjnych doświadczeń Zakładu Doświadczalnego P. I. R. w Kończewicach radzi pp. Prezesom zainteresować członków Kółek Rolniczych kapustą pastewną, rośliną dotąd u nas bardzo mało znaną. Lubi ona ziemie zwięźlejsze, urodzajne, próchnicze, zasobne w wilgoć. Wdzięczną jest bardzo za obfite nawożenie obornikiem (mierzwą) gnojówką odpowiednio rozcieńczoną, mogą być pod nią użyte nawozy sztuczne. Uprawy wymaga normalnej, uważając by gleby nie przesuszyc. W naszych pomorskich warunkach najlepiej produkować ją z rozsady. Nasienie kapusty pastewnej na rozsądę wysiewa się na grządkę w rzędy co 20 cm. w miejscu słonecznym na 2 miesiące przed terminem wysadzenia w pole licząc 1 kg nasienia na 1 ha plantacji.

W naszych warunkach można rozsądę wysadzać w pole po zbiorze jęczmienia ozimego, wczesnych mieszanek sprzątniętych na zielono itp. roślin wcześniej schodzących z pola.

Dostarcza ona dużo około 250 cp. — 300 cp. z morgi magd. późnej paszy soczystej mleko-pędnej.

Wyrasta do 2 mtr. wysokości. Z odmian okazała się dla nas odpowiednią zielona (Markstammkohl).

Z odmian kapusty wymienić należy „kapustę pastewną drzeniastą” zieloną lub niebieską, która wytrzymuje największe nawet mrozy. Cena nasion zielonej — 12,60 zł, zaś niebieskiej — 12 zł za 1 kg. Sprzedaje firma W. Garnuszewski, Warszawa, Hale Targowe Mirowskie.

„kapustę pastewną głębową” (mięsistopienną), niemiecka nazwa, którą podać trzeba przy zamówieniach, brzmi: „Markstammkohl”. Cena za 1 kg — 28 zł w firmie B-cia Hoser, Al. Jerozolimskie 45 — Warszawa.

Komunikat Nr. 87

Oddział grudziądzki Państwowego Banku Rolnego przystąpił obecnie do akcji udzielania kredytów krótkoterminowych na zakup sadze-niaków rakoodpornych ziemniaków. Na akcję powyższą Państwowy Bank Rolny na terenie swej działalności przeznaczył sumę zł 15.000.

Kredyt udzielany będzie gospodarstwom rolnym, posiadającym grunty zarażone i zagrożone rakiem ziemniaczanym, wzgl. nieposiada-

jącym takich gruntów, lecz zakupującym elity, lub oryginalne sadzeniaki odmian rakoodpornych, celem dalszej reprodukcji dla terenów zarażonych tą chorobą.

Kredyt udzielany będzie na termin 9-miesięczny pod zabezpieczenie wekslowe.

Składane weksle winny odpowiadać wymaganiom Banku Polskiego. Kredyt będzie bezprocentowy.

Podania o kredyt winny być składane za pośrednictwem Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu, która ze swej strony otrzymane podania będzie opinowała pod względem doboru odmian ziemniaków i źródeł ich nabycia.

Realizacja kredytu odbywać się będzie w ten sposób, że Państwowy Bank Rolny w porozumieniu z Pomorską Izbą Rolniczą pokrywać będzie przedłożone rachunki dostawców ziemniaków, w ramach przyznanego kredytu.

Państwowy Bank Rolny zaznacza, że kredyty udzielane będą tym rolnikom, którzy z zeszłorocznego, analogicznego kredytu wywiązali się należycie i pokryli go w terminie oraz tym klientom Banku, którzy skonwertowali, względnie uregulowali swoje zadłużenia.

Komunikat Nr. 88

W dniu 8 marca br. Pomorskie Towarzystwo Rolnicze zorganizowało t. zw. „Wieczór zielonych użytków”, składający się z 3 referatów i to: 1) p. Dyr. Dykier — „Sztuczne pastwiska”, 2) p. Dr. Golonka, docent Uniwersytetu Warszawskiego — „Łąki”, 3) p. inż. Diffenbach — „Międzyplony, poplony, wsiewki, lucerna i koniczyna”.

Obrady zgromadziły około 80 wybitnych rolników Pomorza. Po każdym z referatów miała miejsce obszerna dyskusja.

Dnia następnego t. j. 9 marca br. miał miejsce dalszy ciąg obrad fachowych, przyczem referaty wygłosili pp.: 1) prof. Dr. Niklewski, 2) prof. Dr. Schramm z Uniwersytetu Poznańskiego oraz 3) prof. Dr. Biedrzycki z Uniwersytetu Warszawskiego. Frekwencja w drugim dniu obrad była bardzo duża; dyskusja zaś pozwoliła na wyczerpujące omówienie zagadnień techniki rolnej.

Komunikat Nr. 89

Zarząd Główny PTR. na posiedzeniu swym w dniu 27 marca br. ustalił termin dorocznego posiedzenia Rady Wojewódzkiej PTR. na dzień 30 kwietnia br.

Komunikując o powyższym, Pomorskie Towarzystwo Rolnicze przypomina, iż, gdyby poszczególne Towarzystwa Rolnicze Powiatowe miały jakie wnioski na Radę Wojewódzką, należy je zgłosić w terminach określonych w statucie i regulaminach.

Komunikat Nr. 90

Wobec zbliżającego się nowego roku gospodarczego zachodzi konieczność ustalenia stanowiska zorganizowanego rolnictwa w zakresie polityki gospodarczej w okresie przy-

szłym. To też Pomorskie Towarzystwo Rolnicze zwołało na dzień 28 i 29 marca b. r. zjazd członków prezydów Towarzystw Rolniczych Powiatowych, celem ustalenia opinii zorganizowanego rolnictwa Pomorza.

Pierwsza część zjazdu poświęcona była omówieniu sprawozdań i programów prac na rok 1955/56 przedkładanych przez poszczególne Towarzystwa Rolnicze Powiatowe, w drugiej natomiast części miały miejsce obrady ściśle gospodarcze. Omówiono sprawy obciążeń podatkowych i świadczeń socjalnych, sprawy polityki cen i możliwości zbytu produktów hodowlanych i zbożowych i ustawodawstwo oddłużeniowe. Po dwudniowych obradach zjazd przez aklamację przyjął rezolucje gospodarcze, zaprojektowane przez specjalną komisję redakcyjną, ustalając w ten sposób oficjalne stanowisko zorganizowanego rolnictwa pomorskiego.

Rezolucje uchwalone przez zjazd stwierdzają pogorszenie się sytuacji rolnictwa w roku 1954/55 oraz konieczność silnej samoobrony rolnictwa przed wszechstronnym wyzyskiem. Ponadto zjazd stwierdził konieczność wydatnego obniżenia danin publicznych i świadczeń socjalnych ciążących na rolnictwie i nowelizacji ustawodawstwa oddłużeniowego, przede wszystkim w kierunku ustalenia karencji.

Z kolei rezolucje wskazują na niewykorzystanie ustawy kartelowej do walki z kartelami, skutkiem czego rozpiętość nożyc cen doszła do nienotowanych dotychczas granic, wskaźnik bowiem rolniczy wynosi 33, podczas gdy wskaźnik cen przemysłowych utrzymał się na wysokości 68.

O ile chodzi o politykę interwencyjną na rynku zbożowym, to wobec załamania się jej, czego dowodem jest dwukrotne wstrzymanie zakupów interwencyjnych przez P. Ż. P. Z. w okresach płatności wszelkich zobowiązań rolników, należy poddać je gruntownej i śmiałej rewizji w kierunku oparcia jej o dalsze nowe elementy. Wreszcie z punktu widzenia rolniczego niepożądane jest nadmierne kurczenie się obrotu pieniężnego, czem należy przeciwdziałać szeroko zakrojoną akcją celowych i gospodarczych inwestycji.

W końcu Pomorskie Towarzystwo Rolnicze, z uwagi na ścisłą współzależność życia gospodarczego kraju, przy równoczesnej rozbieżności poszczególnych grup interesów stwierdza, iż główne nici naszej polityki ekonomicznej winny skupiać się w ręku jednego czynnika resortowego, działającego w oparciu o czynnik społeczny. Zadanie to winno przejąć kreowane w tym celu Ministerstwo Gospodarki Krajowej w oparciu o Państwową Radę Gospodarczą, jako ośrodka społecznej myśli gospodarczej.

Komunikat Nr. 91

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze zorganizowało na terenie Pomorza 6 okręgowych zjazdów rolników praktyków, poświęcone wyłącznie zagadnieniom techniki rolnej. Obrady toczy-

ły się na następujące tematy: 1) Uprawa roli i nawożenie, 2) Chów gospodarski, 3) Zielone użytki, 4) Organizacja warsztatów w dobie obecnej, 5) Ustawodawstwo oddłużeniowe. — Zjazdy te odbyły się: 1) 20 marca br. w Chełmży, 2) 25. III. w Brodnicy, 3) 26. III. w Grudziądzu. W początkach zaś kwietnia odbędą się w Chojnicach 4. IV. br., w Tezewie — 5. IV. i w Kartuzach — 6. IV. Zjazdy te są przeznaczone przede wszystkim dla prezesów Kółek Rolniczych i dla referentów oświatowych Kółek.

Komunikat Nr. 92

Z dniem 1 kwietnia 1955 r. zasadniczo straciły ważność legitymacje członkowskie z poprzedniego roku budżetowego.

Jednakże z uwagi na to, że Rada Wojewódzka PTR, ustali składki członkowskie na r. 1955/56 dopiero na swym dorocznym posiedzeniu w dn. 30 kwietnia br., przeto Pomorskie Towarzystwo Rolnicze przedłuża ważność legitymacyj z roku 1954 do końca maja 1955 roku.

Nowe legitymacje zostaną rozdane prezesom Kółek, którzy załatwili sprawę rozrachunków z Towarzystwem Rolniczym Powiatowym w pierwszych dniach maja br.

Komunikat Nr. 93

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze komunikuje, iż rozesłało już do wszystkich instruktorów TRP, protokolarze na rok 1955/56.

PP. Sekretarze, względnie Prezesi Kółek Rolniczych winni odebrać te protokolarze w biurach TRP.

Protokoly z zebrania kwietniowego należy napisać już na nowym formularzu.

Przypominamy pp. Sekretarzom Kółek o punktualnym nadsyłaniu do instruktorów TRP, protokółów zebrań Kółek. W protokole należy przy okazji napisać życzenia Kółka do instruktora lub do TRP.

Komunikat Nr. 94

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze uprzejmie przypomina i prosi, ażeby sprawozdania roczne Zarządy Kółek Rolniczych, odsyłały do właściwych Towarzystw Rolniczych Powiatowych.

Komunikat Nr. 95

Wszyscy członkowie Kółek Rolniczych wysłuchali zapewne odczytanego przez Prezesa Kółka na zebraniu w marcu komunikatu P. T. R. o ubezpieczeniu gradowym. W odczycie wskazano nie tylko na konieczność ubezpieczenia ziemioplodów od gradobicia, ale podkreślono również, że trzeba to zrobić zaraz, i że nie należy odkładać tego na później. Dziś przypominamy ponownie konieczność natychmiastowego zapisania się chociażby narazie, do wykazu członków, którzy zamierzają ubezpieczyć ziemioplody swe od gradobicia w r. 1955 w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu, by poszczególne Kółka Rolnicze mogły dopilnować później spisania wniosków o ubezpieczenie. W ten sposób Kółka Rolnicze spełnią ważne za-

danie, bo dbać będą o to, by każdy członek był ubezpieczy się w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych od ewentualnej klęski, przez to, że jemnych.

W zasadzie każdy rolnik przekonany jest o tem, że winien i to jaknajrychlej ubezpieczyć się od gradu. Inna rzecz, że jeżeli chodzi o jakikolwiek — to każdy rolnik lubi sprawę odkładać, jeszcze raz odkładać, a najchętniej o niej zupełnie zapomnieć. Często jednakże takie odwołanie srogo się mści.

Czas uchodzi, a okres burz gradowych się zbliża. Lepiej zatem już teraz pomyśleć o ubezpieczeniu i zapisać się na „listę“, niż po niewczasie żałować.

Kto zatem nie zapisał się jeszcze na listę członków Kółka Rolniczego, którzy zamierzają ubezpieczyć ziemniaki od gradobicia, niechaj na dzisiejszym zebraniu to uczyni.

W komunikacie o ubezpieczeniu gradowym, umieszczonym w poprzednim naszym biuletynie wymieniliśmy różne czasokresy, na które można zawierać ubezpieczenie.

W interesie rolników leży zawieranie umów ubezpieczenia na lat 6, gdyż w danym przypadku korzystają z rabatu w wysokości 5%.

Conajmniej jednakże należy zawierać umowy ubezpieczenia przedłużające się milcząco z roku na rok w razie niewypowiedzenia umowy do 31 października danego roku. Gdy gospodarz zawrze umowę na lat 6, lub milcząco przedłużającą się z roku na rok, ma on czas do nadesłania t. zw. „Wniosku uzupełniającego“ do 15 maja danego roku, a pozatem nie potrzebuje się obawiać wczesnych gradowych szkód wiosennych, gdyż ubezpieczenie biegnie na podstawie stosunku umownego z ubiegłego roku.

Przypominamy, że poza różnymi czasokresami ubezpieczenia istnieją dwa odmienne rodzaje ubezpieczeń ziemniaków od gradobicia.

Odróżnić przeto należy:

- a) ubezpieczenie z 10%-ową franszysą redukcijną i równoczesną obniżką składki o 30%,
- b) ubezpieczenie zwykłe, t. j. bez zastosowania 10%-owej franszysy redukcyjnej.

Na czym polega ubezpieczenie z 10%-ową franszysą redukcijną?

Otóż polega ono na tem, że Zakład nie wynagradza na wypadek gradobicia pierwszych 10% szkody. Szkodę do tej wysokości ponosi ubezpieczony sam, jako własne ryzyko. Jeżeli np. grad wyrządził szkodę w wysokości przypuśćmy 20%, wówczas przy ubezpieczeniu z 10%-ową franszysą redukcijną Zakład nie odszkodowuje całych 20% lecz tylko 10%, gdyż pierwsze 10% szkody ponosi ubezpieczający, jako samoubezpieczenie.

Przy ubezpieczeniu zwykłym, tj. bez zastosowania 10%-owej franszysy redukcyjnej, Zakład odszkodowuje już szkodę i nie potrąca żadnego procentu z tytułu samoubezpieczenia, jeżeli szkoda wynosi 8% lub więcej. Jeżeli np. grad wyrządził szkodę w wysokości 15%, Zakład odszkodowuje w danym wypadku za całe 15%, bez jakiegokolwiek potrącenia z tytułu samoubezpieczenia.

Według doświadczenia z roku ubiegłego ko-

rzystała z ubezpieczenia franszysowego przeważnie większa własność, a w mniejszym tylko stopniu mniejsza własność.

Wysokość składki i odszkodowania przy ubezpieczeniu franszysowym zobrazuje nam przykład następujący:

Gospodarz ubezpieczył w r. 1934 ziemniaki z 12 i pół ha na sumę 2.450.— zł.

I. przykład. Gdyby dany gospodarz nie skorzystał z ubezpieczenia z 10%-ową franszysą redukcijną i obniżki składki o 30%, opłaciłby składkę w wysokości zł 69,15

Przy ubezpieczeniu z 10%-ową franszysą redukcijną i obniżeniem składki o 30% wynosiłaby składka zł 48,35

Przy ostatnio wymienionym sposobie ubezpieczenia płaciłby dany rolnik zatem mniej składki o zł 20,82

II. przykład. Temu samemu rolnikowi uszkodził grad ziemniaki w granicach od 15—25% i to na całym obszarze ubezpieczonym.

Odszkodowanie bez zastosowania 10%-owej franszysy redukcyjnej wynosiłoby zł 539,00

Odszkodowanie po uwzględnieniu 10%-owej franszysy redukcyjnej wynosiłoby zaś tylko zł 294,00

Różnica zatem wynosi zł 245,—

Z powyższego przykładu widzimy, że dany gospodarz przy ubezpieczeniu z 10%-ową franszysą redukcijną płaciłby wprawdzie składkę o 20,82 zł mniejszą, jednak odszkodowania gradowego uzyskałby o 245,— zł mniej.

Niech zatem każdy z pp. rolników dobrze rozważy, nim zdecyduje się na ubezpieczenie zwykle lub z franszysą redukcijną.

Większa własność korzysta z ubezpieczenia franszysowego m. in. dlatego, że grad na posiadłości ziemskiej o obszarze kilkuset wzgl. kilku tysięcy mórg rzadko uszkadza ziemniaki na całym obszarze ubezpieczającego.

Dalsze szczegóły jak rabaty, ceny maksymalne i ewent. zniżki, jakie Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych będzie mógł dać w roku bieżącym, omówimy w następnym naszym komunikacie.

W końcu apelujemy do wszystkich naszych członków Kółek Rolniczych o ułatwienie pracy inspektorom powiatowym Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych przez rychłe zapisywanie się na listę członków zamierzających ubezpieczyć ziemniaki swe od gradobicia, by inspektorzy ci mogli już obecnie przygotować odpowiedni materiał i znali nazwiska wszystkich tych, którzy noszą się z zamiarem ubezpieczenia, i to celem udzielenia im w czas potrzebnych dalszych informacji, jak i dostarczenia formularzy i warunków dla zawarcia umowy ubezpieczenia. — Zapisanie się na listę nie jest przecież jeszcze żadnym zobowiązaniem.

Pamiętajmy, że czas uchodzi, a okres burz gradowych się zbliża.

ZARZĄD T. R. P.

Erwertowski, instr. TRP. Klimek, wiceprezes